

Utbildningsplan

Grundlärarprogrammet förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 240 högskolepoäng

Master of Arts in Primary Education Pre-School Class and School Years 1-3 240
Credits*

1. Programmets mål

1.1 Mål enligt Högskolelagen (1992:1434), 1 kap. 8 §:

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver
kunskaper

och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

1.2 Examensmål enligt Högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2:

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper,

färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska,
utöver vad som gäller på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

(Lag 2006:173)

1.3 Utbildningsprogrammets mål

För grundlärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som grundlärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,
- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,
- visa fördjupad kunskap om grundläggande läs-, skriv- och matematikinlärning och om barns kommunikation och språkutveckling,
- visa kännedom om praktiska och estetiska läroprocesser,
- visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, och – visa fördjupad kunskap om bedömning av elevers lärande och utveckling.

För grundlärarexamen ska studenten också

- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, och
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia.

Färdighet och förmåga

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 och för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet, och

– visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

För grundlärarexamen ska studenten också

– visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,

– visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,

– visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,

– visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,

– visa förmåga att observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,

– visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,

– visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,

– visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,

– visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,

– visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och

– visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För grundlärarexamen ska studenten

– visa självkännedom och empatisk förmåga,

– visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,

– visa förmåga att i den pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt

beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

För grundlärarexamen inriktning förskoleklass och grundskolans år 1-3 vid Högskolan Dalarna ska studenten, utöver de mål som anges i examensordningen

– visa kunskaper om digitaliseringens betydelse för utbildning och skola samt visa förståelse för de förändringar som sker i kunskapsprocesser hos och mellan individer och organisationer i en tid av accelererande användning av informations- och kommunikationstekniska tillämpningar,

– visa didaktisk förmåga att använda informationsteknologi för att utveckla former för lek, lärande och undervisning i förskoleklass och grundskolans tidiga år, och

– visa förståelse för betydelsen av att integrera internationella, interkulturella och globala perspektiv inom undervisning och lärande genom att sätta in sina egna studier och sitt kommande yrke inom den svenska skolan i ett internationellt och globalt sammanhang.

2. Huvudsaklig uppläggning

2.1 Omfattning enligt Högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 240 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen, naturorienterande ämnen och teknik. För svenska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämne och för engelska krävs minst

15 högskolepoäng. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Självständigt arbete (examensarbete)

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om sammanlagt 30 högskolepoäng i något av de ämnen som studeras inom utbildningen. (Not: Med ämne avses här undervisningsämne vilket möjliggör ämnesövergripande eller tematiska arbeten inom t.ex. SO, NO och teknik.)

2.2 Utbildningens struktur

Grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna innehåller två integrerade utbildningsområden, pedagogiskt arbete och centrala ämnesstudier. Området pedagogiskt arbete består i sin tur av utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning och ett examensarbete. (Not: Utbildningens examensarbete och all VFU vid Högskolan Dalarna räknas till området pedagogiskt arbete men fullgörs alltid inom något eller några av de undervisningsämnena som ingår i utbildningen. Därigenom uppfylls Examensordningens krav på minst 165 högskolepoäng ämnesstudier.)

2.2.1 Pedagogiskt arbete 120 högskolepoäng

Studierna inom pedagogiskt arbete fördelas enligt följande

a. Utbildningsvetenskaplig kärna 60 högskolepoäng

Kurserna omfattar kunskaper om utveckling, lärande och socialisation samt skolans och den pedagogiska verksamhetens mål och villkor. Kurserna behandlar också pedagogiskt ledarskap, läroplansteori och didaktik,

konflikthantering, sociala relationer, yrkesetiska perspektiv, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utbildningsvetenskaplig forskning, bedömning och betygsättning, specialpedagogik, skola i samverkan samt utvärdering och utvecklingsarbete inom grundskolan. Kurserna omfattar också skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna.

b. Verksamhetsförlagd utbildning 30 högskolepoäng

Den verksamhetsförlagda utbildningen integreras med såväl de centrala ämnesstudierna som den utbildningsvetenskapliga kärnan.

c. Examensarbete 30 högskolepoäng

Examensarbetet är uppdelat i två kurser om 15 högskolepoäng vardera och innebär en ämnesdidaktisk fördjupning inom något av de undervisningsämnena som ingår i utbildningen.

2.2.2 Centrala ämnesstudier 120 högskolepoäng

Kurserna omfattar kunskaper om läs- och skrivutveckling och om barns kommunikation och språkutveckling i ett mångkulturellt samhälle, matematik för yngre barn och hur barns matematiska begreppsutveckling och lärande stimuleras. Studierna består också av engelska, samhällsorientering, naturorientering och teknik. Praktiska och estetiska moment integreras i kurserna.

Utbildningen inleds med kursen Skolväsendets historia och samhällsuppdrag i förskoleklass och grundskolans åk 1-6, 15 högskolepoäng, vilken ingår i den utbildningsvetenskapliga kärnan och samläses med inriktning grundskolans årskurs 4-6. Därefter varvas ämnesstudier, utbildningsvetenskaplig kärna och VFU. Examensarbetet finns med som en röd tråd genom utbildningen och avslutas och redovisas under termin sju och åtta, det senare i samband med den avslutande verksamhetsförlagda utbildningen.

2.3 Partnersamverkan

Grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna kännetecknas av en nära och väl utvecklad samverkan med kommunala och fristående skolor.

Redan under utbildningens första termin knyts studenten till en skola/partnerområde som han eller hon tillhör under hela sin studietid. Härigenom ges möjlighet att redan under utbildningen vara delaktig i konkret pedagogisk verksamhet, såväl under den verksamhetsförlagda utbildningen som genom uppgifter som genomförs löpande under utbildningen och andra individuellt planerade kontakter. Skolan/partnerområdet eller kommunen har ett samarbetsavtal med högskolan, och de verksamhetsförlagda lärarutbildarna bör ha genomgått en handledarutbildning för uppdraget. Samverkande skolor har på så vis ett utbildningsansvar under den verksamhetsförlagda utbildningen och ett fadderansvar under studentens hela utbildning.

Den kontinuerliga partnersamverkan innebär att teori och praktik hela tiden integreras genom att studenten under sina högskoleförlagda studier genomför ett antal fältdagar i skolan, samtidigt som de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen även består av studier och seminarier tillsammans med högskoleförlagda lärarutbildare.

Samverkan sker även genom att examensarbetet kopplas till såväl högskolans forskningsmiljöer som till grundskolors utvecklingsbehov. Examensarbetet utgår från angelägna utvecklingsområden/frågeställningar för att därigenom kunna bidra till utveckling av skolans verksamhet.

2.4 Internationalisering

Inom programmet ges internationella och globala perspektiv genom kurslitteraturen, möten med internationella gästlärare och studenter på campus och via nätet samt genom att studenten erbjuds möjlighet att läsa kurser utomlands. Inom programmet ges möjlighet till utlandsstudier inom utbildningens samtliga områden eftersom programmets kurser kan ersättas med kurser vid något av de utländska lärosäten som Högskolan Dalarna har avtal med. Det finns även möjlighet för studenter att förlägga en del av den verksamhetsförlagda utbildningen utomlands, vilken då följs upp av kursens lärare vid högskolan och av ansvariga VFU-lärare vid skolan på liknande sätt som vid den ordinarie utbildningen.

3. Programmets kurser

3.1 Pedagogiskt arbete

Inom grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna svarar ämnet pedagogiskt arbete för kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan som alla studenter ska ha för att avlägga grundlärarexamen. Pedagogiskt arbete som ämne fokuserar den pedagogiska yrkesverksamhetens praktik och teori, vars samband diskuteras och analyseras genom olika ämnesdiscipliners pedagogiska, didaktiska och ämnesdidaktiska perspektiv. Ämnet är således mångvetenskapligt och integrerar teorier och metoder från olika forskningsfält där den pedagogiska yrkesverksamheten står i centrum.

3.1.1 Utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning
Kurserna i pedagogiskt arbete inom grundlärarprogrammet består av 60 högskolepoäng utbildningsvetenskaplig kärna och 30 högskolepoäng verksamhetsförlagd utbildning samt utbildningens examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng. Kurserna bygger på varandra vilket innebär en progression och fördjupning beträffande såväl innehåll som krav på förmåga till analys, reflektion, självständighet och pedagogiskt ledarskap. På så vis integreras de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna med den verksamhetsförlagda utbildningen.

En väsentlig uppgift inom verksamhetsförlagd utbildning är att studenten, i samarbete med och med stöd av erfarna lärare, ska planera, genomföra och analysera pedagogisk verksamhet inom det aktuella ämnes-/kunskapsområdet. Studenten ska successivt bygga upp en grundläggande didaktisk kunskap, som innebär förmåga att i tanke och handling relatera frågor om val av innehåll och arbetsformer till verksamhetens mål och till elevers förutsättningar och meningsskapande. De två första VFU-kurserna ligger på grundnivå 1, den tredje kursen på grundnivå 2 och den fjärde och avslutande kursen ligger på avancerad nivå. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen finns en tydlig progression där studenten inledningsvis med stöd av verksamma lärare inskolas i den pedagogiska verksamheten. Graden av självständighet ökar successivt och inom den sista kursen med verksamhetsförlagd utbildning, på avancerad nivå, förväntas studenten visa sådana pedagogiska och ämnesdidaktiska kunskaper och färdigheter som krävs för att självständigt såväl som i samarbete med verksamma lärare leda den pedagogiska verksamheten. En viktig förmåga är härvidlag att analysera och reflektera över verksamheten med utgångspunkt i för verksamheten relevant didaktisk och

ämnesdidaktisk forskning och teoribildning.

Den verksamhetsförlagda utbildningen är förlagd till skolor som har ett samverkansavtal med Högskolan Dalarna och genomförs inom den åldersgrupp som utbildningen avser. För de kurser som innehåller verksamhetsförlagd utbildning, liksom för programmets övriga kurser, finns alltid bedömningskriterier som utgör underlag för den slutgiltiga bedömningen av studentens måluppfyllelse.

3.1.2 Examensarbete

Inom ramen för grundlärarprogrammet inriktning förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 genomför de studerande ett självständigt ämnesdidaktiskt examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng. Examensarbetet introduceras tidigt i studierna men avslutas och redovisas mot slutet av utbildningen. Arbetet genomförs i form av två på varandra följande kurser om vardera 15 hp. Del 1 består huvudsakligen av en förberedande litteraturstudie och ligger på grundnivå 2, medan del 2 utgörs av en egen vetenskaplig studie som baseras på ett empiriskt material och ligger på avancerad nivå. Syftet med examensarbetet är att stärka de blivande lärarnas vetenskapliga yrkeskompetens, där självständighet och förmåga till kritisk analys är centrala värden.

Vid Högskolan Dalarna är examensarbetet en angelägenhet för hela utbildningen och inte enbart de specifika examensarbetskurserna. Förmågan till vetenskapligt tänkande och skrivande utvecklas successivt under utbildningen, men fokuseras i kärnkursen Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning (7,5 hp) som läses under samma termin som den första delen av examensarbetet. Under denna kurs behandlas vissa generella vetenskapsteoretiska, forskningsetiska och forskningsmetodiska frågor samt forsknings- och analysverktyg som studenten behöver för sitt kommande examensarbete.

Lärarstudenterna genomför sitt examensarbete inom något av de ämnesdidaktiska områden som byggs upp dels av den forsknings- och handledarkompetens som finns vid högskolan, dels utifrån de kunskaps- och utvecklingsbehov som finns hos högskolans partnerskolor och partnerområden. De studerande möter representanter för de ämnesdidaktiska områdena tidigt i utbildningen för att informeras om aktuell och pågående forskning, och får då möjlighet att diskutera idéer relaterade

till examensarbetet som uppkommit under såväl ämnesstudierna som den verksamhetsförlagda utbildningen. Del 1 av examensarbetet är forskningsförberedande och inriktas i första hand mot kartläggning och analys av tidigare forskning utifrån en avgränsad ämnesdidaktisk frågeställning. Därigenom läggs en vetenskaplig grund för del 2 där de studerande genomför en egen studie som baseras på empiriskt material och som förväntas bidra till kunskapsutvecklingen inom det ämnesdidaktiska området såväl som till den vetenskapliga utvecklingen av yrkesverksamheten.

3.1.3 Programmets kurser inom pedagogiskt arbete

Programmets kurser inom pedagogiskt arbete består av utbildningsvetenskaplig kärna 60 högskolepoäng, VFU 30 högskolepoäng samt ett självständigt examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng.

- Skolväsendets historia och samhällsuppdrag - förskoleklass och grundskolans åk 1-6, 15 högskolepoäng, Grundnivå
- Didaktik och ledarskap i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, 15 högskolepoäng (inklusive 7,5 högskolepoäng VFU), Grundnivå
- Utveckling och lärande i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, 15 högskolepoäng (inklusive 7,5 högskolepoäng VFU), Grundnivå
- Sociala relationer, konflikter och makt i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, 15 högskolepoäng (inklusive 7,5 högskolepoäng VFU), Grundnivå
- Specialpedagogik, pedagogisk dokumentation och bedömning för grundlärare F-3, 7,5 högskolepoäng, Avancerad nivå
- Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning för grundlärare F-3, 7,5 högskolepoäng, Avancerad nivå
- Examensarbete för grundlärarexamen inriktning F-3 – del 1, 15 högskolepoäng, Grundnivå
- Examensarbete för grundlärarexamen inriktning F-3 – del 2, 15 högskolepoäng, Avancerad nivå
- Utvärdering och utvecklingsarbete i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, 15 högskolepoäng (inklusive 7,5 högskolepoäng VFU), Avancerad nivå

3.2 Centrala ämnesstudier 120 högskolepoäng

Kurserna inom de centrala ämnesstudierna är yrkesförberedande i den mening att såväl innehåll som arbetsformer förbereder för pedagogisk

verksamhet inom förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. Det innebär att kurserna genomsyras av reflektion över ämnesinnehåll, ämnesområdenas centrala begrepp samt kunskaper om elevers utveckling och lärande. Genom dessa kurser tillägnar sig studenten så kvalificerade kunskaper att han eller hon självständigt kan förhålla sig till styrdokumentens krav, välja innehåll i verksamheten och analysera konsekvenserna av de didaktiska valen. Praktiska och estetiska moment integreras i samtliga kurser.

3.2.1. Programmetts kurser inom centrala ämnesstudier

- Svenska 1 för grundlärare F-3: Barns språkutveckling, språklig variation samt barn- och ungdomslitteratur, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Svenska språket
- Matematik 1a och 1b för grundlärare F-3, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Matematikdidaktik
- Tematisk kurs inom SO, NO och teknik för grundlärare årskurs F-3, 30 högskolepoäng, Grundnivå, Naturvetenskap
- Engelska för grundlärare F-3, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Engelska
- Svenska 2 för grundlärare F-3: Läs- och skrivutveckling och läs- och skrivundervisning, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Svenska språket
- Text, kommunikation och lärande i en mångkulturell skola, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Svenska språket
- Matematik 2 för grundlärare F-3, 15 högskolepoäng, Grundnivå, Matematikdidaktik

4. Examensbenämning

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 (Master of Arts in Primary Education - Pre-School Class and School Years 1-3)

5. Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Matematik 2a alt 2b alt 2c, Engelska 6, Naturkunskap 1b alt 1a1+1a2, Samhällskunskap 1b alt 1a1+1a2

6. Summary in English

For a Degree of Master of Arts in Primary Education with a specialisation in

teaching in early years classes and grades 1-3 of the compulsory school
the student shall

- demonstrate knowledge of the importance of digitalisation for education and school and show understanding of the changes that take place in knowledge processes among individuals and organizations in a time of accelerating use of information and communication technology applications
- demonstrate didactic ability to use information technology to develop forms of play, learning and teaching in preschool class and the early years of primary school
- show understanding of the importance of integrating international, intercultural and global perspectives in teaching and learning by placing one's own studies and future profession within the Swedish school in an international and global context.

Fastställt:

Fastställt i Områdesnämnden Utbildningsvetenskap 2017-02-15
Utbildningsplanen gäller fr.o.m. HT 2017

Reviderad:

Reviderad 2020-12-17
Revideringen är giltig fr.o.m. HT 2020